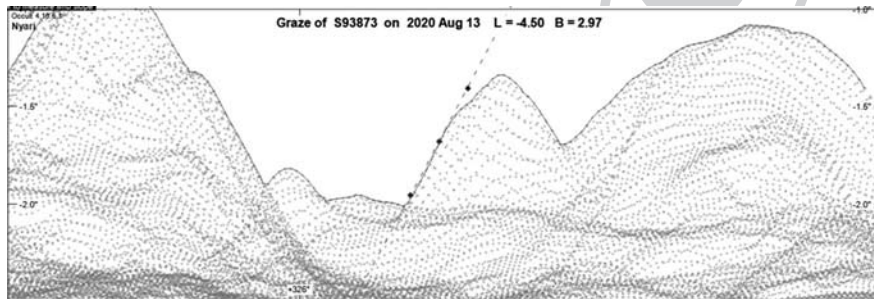


## Okkultációk 2020 nyarán

A nyár több érdekes okkultációs eseményt is hozott, bár a két júniusi kis mértékű hold-, és napfogyatkozásról nem érkezett megfigyelés, mégis szép anyag gyűlt össze. Nyári Szabolcs folytatta a rendszeres vizuális Hold-okkultáció megfigyeléseit, 20 csillag fedését mérte meg 9 cm-es Makszutow-Cassegrain-távcsövével. A legérdekesebb esemény az augusztus 13-i V986 Tauri kilépése volt a Hold sötét pereme mögül. Az ekliptikától 4,7 fokkal délre lévő 7,5 magnitúdó körüli BY Draconis típusú változócsillag a 36%-os fázisú fogyó Hold mögüli kilépését 02:45:42 UTC-re jelezte előre az OCCULT program: „A hajnali navigációs szürkületben a hamuszürke fény jól látható volt. A csillag emerzióját 02:45:39,5 UTC-kor

Név	Műszer
Cseh Viktor	fotó
Illés Elek	10,2 L
Illés Zsombor	10,2 L
Keszthelyi Sándor	10,2 L
Landy-Gyebnár Mónika	fotó
Makay Ágnes	10,2 L
Nyári Szabolcs	9 MC
Szakály Nikoletta	36 T
id. Szendrői Gábor	36 T
ifj. Szendrői Gábor	36 T

tam, ugyanis a csillag útja majdnem párhuzamos volt az aktuális holdperemmel, egy kilépés-belépés-kilépés sorozat valós lehetőségével. Így értelmezve ez egy váratlan sűrű okkultáció volt. Azonban mivel az esemény pozíciószöge 19 fokra esett a hagyományos értelemben vett sűrűségi hely-



A V986 Tauri kilépése augusztus 13-án. Az ábrán jól látszik hogy a pólustól messze, meredek szögben lépett ki a csillag a Hold mögül, mégis több kontaktust okozott az érdekes holdfelszín

mérem (0,4 s személyi korrekció levonva). Ám mintegy 2 másodperccel később legnagyobb meglepetésemre a csillag ismét eltűnt közel 2 másodpercre, majd újra előbukkant! E szokatlan »blinkelésről« értesítettem Dave Herald IOTA-koordinátort (az OCCULT program készítőjét), holdprofil és annak analizését kérve tőle. Az aktuális holdprofilon bejelölte a csillag ismételt kilépés előrejelzett időpontjára, illetve 2 másodperccel előtte és utána (az ezeket összekötő szaggatott vonal jelöli a csillag útját). Láthatóan rendkívül szerencsés vol-

színtől, ezért ez nem tekinthető klasszikus sűrű okkultációnak. Ha a csillag útvonalára merőlegesen akár csak száz méterrel arrébb helyezkedem el, akkor talán tényleg csak egy sima kilépést észlelhettem volna.

### Részleges Vénusz-fedés június 19-én

A június 3-i együttállás után a Vénusz átkerült a hajnali égre és lassan távolodott a Naptól, a kora hajnali égbolt gyöngye lett vékony sarlójával. Persze hajnalban már sokkal kevesebben észlelik, mint az esti órákban, de az alsó együttállás után bő két

héttel érdemes volt követni már hajnaltól a Vénusz és a holdsarló közeledését. Ezen a délelőttön az ország északnyugati részéből észlelve a Hold részlegesen elfedte a bolygót. Felettünk sajnos változóan felhős volt az égbolt, Egyesületünk észlelésfeltöltőjére három tagtársunk küldte be a megfigyelését. Landy-Gyebnár Mónika fotós felszerelését használta, egy Nikon D5300-at Tamron 150–600 mm-es objektívvel, fókuszkészerezővel. Szerencsére a megelőző másfél hét felhős-esős időjárása szünetet tartott az okkultáció idejére, és kristálytisztá, ám rendkívül nyugtalan ég lett délelőttre. A Vénuszt már reggel is könnyen látta szabad szemmel, a Holdat csak az okkultáció előtt valamivel. A fényképezőgép nézőkéjén át követte a párost, és még így is feltűnő volt, ahogy eltűnik a Vénusz csücske. Persze fotón, teljes képernyőn lett igazán látványos, ezért animációt is készített felvételeiből.

Szakály Nikoletta is a fotografikus megfigyelést választotta, a gencsapáti magán-csillagvizsgálóból id. és ifj. Szendrői Gáborral jó átlátszóságú, de rendkívül nyugtalan égen sikerült megfigyelni a Vénusz részleges fedését. A fedés időtartama alatt felhők nehezítették az észlelést, de előtte és utána zavartalan körülmények között tudták megfigyelni a rendkívül szoros közelséget, ami szabad szemmel is látható volt és nagyon különleges látványt nyújtott.

Vizuálisan csak Keszthelyi Sándor követte az eseményt, részletes beszámolójából idézünk: „Az ég csaknem felhőtlen volt, kellemesen meleg, szélcsendes. Az észlelésem megnehezítette (majdnem lehetetlenné tette), hogy ezen a reggelen nem találtam sem a Holdat, sem a Vénuszt. Többször próbálkoztam egy diófa árnyékába állni és a Naptól 20–25 fokkal jobbra keresni valamelyiküket szabad szemmel és 8x30-as látcsővel. Semmi eredmény! Azért 07:55 UT-kor kitelepültem az udvarra a 102/500 mm-es SkyWatcher refraktorral, amely azimutális állvánnyal és finommozgatókkal ellátott, és azzal is próbálkoztam. A DCF77 órát a távcsőállványra helyeztem. A távcsőnek sem osztott körei, sem goto-lehetőségei

nincsenek. Így csak a szerencsémbe bízhattam, hogy véletlenül észreveszek valamit. Az ég 80%-a felhőmentes volt, de éppen a Naptól jobbra vékony, szakadozott fehér felhődarabok vonultak délnyugat felől. A lencsés távcső egyenes állású képet adó 25-szörös nagyításával nem láttam semmit a látómezőben. 08:06-kor egy nagyobb tiszta kék égrészen viszont a 8x30 mm-es binokulárral pásztázva észrevettem a fénylő Vénuszt és felette a halvány holdsarlót! Rögvest be tudtam állítani és meglátni a 102/500-ben is. Gyönyörű látványt nyújtottak: a Vénusz jóval fényesebb volt, keskeny sarlója sárgásfehéren fénylett, néha még a teljes köre is halványan kialakult, vagy csak odaképzelttem. A Hold jóval nagyobb, de sokkal halványabb felületi fényességű volt. A holdsarló és a vénuszsarló is a Nap felé fordult domború felével. Két sarló egyszerre, egy látómezőben: az egyik hatalmas és bágyadt, a másik kicsi és ragyogó! Azonnal kihívtam Sragner Mártát, hogy ő is nézhesse a különleges látványt.

A Vénusz-fedést folyamatosan figyeltem, azonban 1–2 perces időtartamokra a felhőzet megszűrte a látványt. A Vénusz szinte végig látható volt, de a Hold sokszor eltűnt. Az első percekben láthattam, hogy a bolygót nem a Hold (viszonylag) fényes sarlórése fogja takarni, hanem az a holdperem, amely a nappali égen nekem láthatatlan volt. 08:12:14-kor kezdtem úgy érezni, hogy a Vénusz vékony sarlójának a felső csücske egy kicsit csorbult. Az alsó csücskökhöz képest a felső csücsök más. Itt történt valami! 08:12:30–08:14:10-ig egy vékony felhő ment oda, a Hold szinte eltűnt. A Vénusz ott volt, de a távcsővel nem tiszta a sarló állapota. 08:14:30-kor lett jobb a kép: bizonyosan fedésben van a bolygó! A felhőmentes rész perceiben volt időnk gyönyörködni a két égitestben. A látvány 8x30-as binokulárral talán még szebb volt. A Hold sarlója jobban látszott, és a Vénusz fénylő pontját figyelmesen nézve: pici sarlónak mutatta a látcső. Vérszemet kaptunk és szabad szemmel is próbálkoztunk. A Holdat nem, viszont a Vénuszt kis fehér pontként megpillantottuk